

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (trešā palāta)

2013. gada 18. aprīlī*

Sociālais nodrošinājums — Regula (EEK) Nr. 1408/71 — 1. panta r) punkts — Jēdziens “apdrošināšanas laikposmi” — 46. pants — Vecuma pensijas aprēķins — Vērā ņemamie apdrošināšanas laikposmi — Pārrobežu darba ņēmējs — Darbnespējas laikposms — Divu dalībvalstu izmaksātu līdzīgu pabalstu pārklāšanās — Šī laikposma kā apdrošināšanas laikposma neņemšana vērā — Dzīvesvietas nosacījums — Valsts tiesību noteikumi par pārklāšanās novēršanu

Lieta C-548/11

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Arbeidshof te Antwerpen* (Beļģija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2011. gada 27. oktobrī un kas Tiesā reģistrēts 2011. gada 31. oktobrī, tiesvedībā

Edgard Mulders

pret

Rijksdienst voor Pensioenen.

TIESA (trešā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs M. Ilešičs [*M. Ilešič*], tiesneši E. Jarašūns [*E. Jarašiūnas*], A. O'Kifs [*A. Ó Caoimh*] (referents), K. Toadere [*C. Toader*] un K. G. Fernlunds [*C. G. Fernlund*],

ģenerāladvokāts P. Kruss Viljalons [*P. Cruz Villalón*],

sekretārs A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— Beļģijas valdības vārdā — *M. Jacobs* un *L. Van den Broeck*, pārstāves,

— Eiropas Komisijas vārdā — *V. Kreuzschitz* un *M. van Beek*, pārstāvji,

ņemot vērā pēc ģenerāladvokāta uzklauššanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerāladvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

* Tiesvedības valoda — holandiešu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Padomes 1971. gada 14. jūnija Regulas (EEK) Nr. 1408/71 par sociālā nodrošinājuma sistēmu piemērošanu darbiniekiem, pašnodarbinātām personām un viņu ģimenēm, kas pārvietojas Kopienā, tās redakcijā ar grozījumiem un atjauninājumiem, kas izdarīti ar Padomes 1996. gada 2. decembra Regulu (EK) Nr. 118/97 (OV 1997, L 28, 1. lpp.; turpmāk tekstā – “Regula Nr. 1408/71”), 1. panta r) punktu un 46. pantu.
- 2 Šis lūgums tika iesniegts tiesvedībā starp *Mulders* k-gu un *Rijksdienst voor Pensioenen* (Beļģijas Valsts pensiju birojs, turpmāk tekstā – “RVP”) par to, ka, lai aprēķinātu viņa vecuma pensiju Beļģijā, netiek ņemts vērā darbspējas laikposms, saistībā ar kuru viņš ir saņēmis veselības apdrošināšanas pabalstu citā dalībvalstī, šajā gadījumā – Nīderlandē.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesiskais regulējums

- 3 Regulas Nr. 1408/71 1. pantā ir paredzēts:

“Šajā regulā:

[..]

- r) “apdrošināšanas laika posmi” nozīmē iemaksu laika posmus vai darba laika posmus darbinieka vai pašnodarbinātas personas statusā, kas par apdrošināšanas laika posmiem definēti vai atzīti tajos tiesību aktos, saskaņā ar kuriem tie tika pabeigti vai uzskatīti par pabeigtiem, un visus tos laika posmus, kas uzskatāmi par tādiem, ja minētajos tiesību aktos tie uzskatīti par līdzvērtīgiem apdrošināšanas laika posmiem;

[..].”

- 4 Šīs regulas 13. panta, kas ietilpst tās II sadaļā ar nosaukumu “Piemērojamo tiesību aktu noteikšana”, 2. punktā ir paredzēta virkne tiesību aktu, lai noteiktu sociālā nodrošinājuma jomā piemērojamo tiesību aktu. Ir norādīts, ka šie tiesību akti ir piemērojami, ievērojot minētās regulas 14.–17. pantu, kuros ir ietverti vairāki īpaši tiesību akti.

- 5 Regulas Nr. 1408/71 13. panta 2. punkta a) apakšpunktā ir paredzēts:

“persona, kas ir nodarbināta vienā dalībvalstī, ir pakļauta šīs valsts tiesību aktiem arī tad, ja tā dzīvo citā dalībvalstī vai ja citā dalībvalstī atrodas tā uzņēmuma vai indivīda juridiskā adrese vai uzņēmējdarbības vieta, kurš nodarbina šo personu”.

- 6 Šīs regulas 13. panta 2. punkta f) apakšpunktā, kas tajā iekļauts ar Padomes 1991. gada 25. jūnija Regulu (EEK) Nr. 2195/91 (OV L 206, 2. lpp.) un stājās spēkā no 1991. gada 29. jūlija, ir paredzēts:

“tāda persona, uz kuru vairs neattiecas kādas dalībvalsts tiesību akti, ja uz viņu neklūst piemērojami citas dalībvalsts tiesību akti saskaņā ar kādu no iepriekšējos apakšpunktos izklāstītajiem noteikumiem vai saskaņā ar kādu no izņēmumiem vai īpašajiem noteikumiem, kas izklāstīti 14. līdz 17. pantā, ir pakļauta tās dalībvalsts tiesību aktiem, kurā tā dzīvo, saskaņā vienīgi ar šo tiesību aktu noteikumiem”.

7 Saskaņā ar Regulas Nr. 2195/91 preambulas trešo apsvērumu [neoficiāls tulkojums]:

“uzskatot, ka pēc [1986. gada 12. jūnija sprieduma lietā 302/84 *Ten Holder, Recueil*, 1821. lpp.] ir kļuvis nepieciešams iekļaut [...] Regulas Nr. 1408/71 13. panta 2. punktā f) apakšpunktu, lai varētu noteikt tiesību aktu, kas ir piemērojams personām, uz kurām vairs neattiecas kādas dalībvalsts tiesību akti, ja viņām nekļūst piemērojami citas dalībvalsts tiesību akti saskaņā ar kādu no minētā 13. panta 2. punkta apakšpunktos izklāstītajiem noteikumiem vai saskaņā ar kādu no izņēmumiem, kas paredzēti attiecīgās regulas 14. līdz 17. pantā [...]”.

8 Regulas Nr. 1408/71 III sadaļā ar nosaukumu “Īpašie noteikumi attiecībā uz dažādajām pabalstu kategorijām” un šīs regulas 3. nodaļā ar nosaukumu “Vecuma pensijas un pēcnāves pensijas” ietilpstošais minētās regulas 46. pants ar nosaukumu “Pabalstu piešķiršana” ir formulēts šādi:

“1. Ja ir izpildīti kādi dalībvalsts tiesību aktu nosacījumi par tiesībām uz pabalstiem un tam nav bijis nepieciešams piemērot 45. pantu vai 40. panta 3. punktu, tad piemēro šādus noteikumus:

- a) kompetentā institūcija aprēķina to pabalsta summu, ko varētu saņemt:
  - i) no vienas puses, vienīgi saskaņā ar tiesību aktiem, ko tā piemēro;
  - ii) no otras puses, saskaņā ar 2. punktu;
- b) kompetentā institūcija tomēr var atteikties no aprēķinu veikšanas saskaņā ar a) apakšpunkta ii) daļu, ja šādu aprēķinu rezultāts, neņemot vērā starpību, ko rada skaitļu noapaļošana, ir vienāds ar vai mazāks par tāda aprēķina rezultātu, kas veikts saskaņā ar a) apakšpunkta i) daļu, ciktāl šī institūcija nepiemēro nekādus tiesību aktus, kuros ir noteikumi, kas vērsti pret pārklāšanos, kā minēts 46.b un 46.c pantā, vai ja iepriekš minētā institūcija piemēro tādus tiesību aktus, kuros ir noteikumi, kas vērsti pret pārklāšanos 46.c pantā minētajā gadījumā, ar noteikumu, ka šie tiesību akti nosaka, ka dažādu veidu pabalstus ņem vērā, vienīgi pamatojoties uz attiecību starp tādiem apdrošināšanas vai dzīvesvietas laika posmiem, kas pabeigti vienīgi saskaņā ar šiem tiesību aktiem, un tādiem apdrošināšanas vai dzīvesvietas laika posmiem, ko pieprasa šie tiesību akti, lai varētu kvalificēties pilnām pabalsta tiesībām.

[..]

2. Ja kādi dalībvalsts tiesību aktos prasīti nosacījumi par tiesībām uz pabalstiem tiek izpildīti, vienīgi piemērojot 45. pantu vai 40. panta 3. punktu, tad piemēro šādus noteikumus:

- a) kompetentā institūcija aprēķina teorētisko pabalsta summu, ko attiecīgā persona varētu pieprasīt, ja tie visi apdrošināšanas un/vai dzīvesvietas laika posmi, kas pabeigti saskaņā ar dalībvalstu tiesību aktiem, kuri attiekušies uz šo darbinieku vai pašnodarbināto personu, būtu pabeigti attiecīgajā valstī saskaņā ar tiesību aktiem, ko tā piemēro pabalsta piešķiršanas dienā. Ja saskaņā ar šiem tiesību aktiem pabalsta summa nav atkarīga no pabeigto laika posmu ilguma, tad šo summu pieņem par teorētisko summu, kas minēta šajā daļā;
- b) šī kompetentā institūcija tad nosaka faktisko pabalsta summu, balstoties uz iepriekšējā daļā minēto teorētisko summu, proporcionāli attiecībai starp to apdrošināšanas vai dzīvesvietas laika posmu ilgumu, kas pirms apdrošināšanas gadījuma iestāšanās pabeigts saskaņā ar tiesību aktiem, ko piemēro šī institūcija, un kopējo apdrošināšanas un dzīvesvietas laika posmu ilgumu, kas pirms apdrošināšanas gadījuma iestāšanās pabeigts saskaņā ar visu attiecīgo dalībvalstu tiesību aktiem.

3. Attiecīgā persona ir tiesīga saņemt no katras dalībvalsts kompetentās iestādes lielāko summu, kas aprēķināta saskaņā ar 1. un 2. punktu, neierobežojot jebkādu noteikumu piemērošanu, kuri attiecas uz samazināšanu, apturēšanu vai atsaukšanu, ko paredz tiesību akti, saskaņā ar kuriem pienākas šis pabalsts.

Šādā gadījumā veicamais salīdzinājums attiecas uz summām, kas noteiktas pēc minēto noteikumu piemērošanas.

[..]”

- 9 Saskaņā ar Regulas Nr. 1408/71 86. pantu, kas iekļauts tās VI sadaļā ar nosaukumu “Dažādi noteikumi”:

“1. Jebkuru prasības pieteikumu, deklarāciju vai sūdzību, kas atbilstīgi kādas dalībvalsts tiesību aktiem būtu noteiktajā termiņā jāiesniedz šīs valsts iestādē, institūcijā vai tiesā, pieņem, ja šāds dokuments šajā pašā termiņā ir iesniegts atbilstīgā citas dalībvalsts iestādē, institūcijā vai tiesā. Šādā gadījumā tā iestāde, institūcija vai tiesa, kas saņēmusi prasības pieteikumu, deklarāciju vai sūdzību, nekavējoties nosūta to pirmās valsts kompetentajai iestādei, institūcijai vai tiesai vai nu tieši, vai ar attiecīgās dalībvalsts kompetentu iestāžu starpniecību. [..]

[..]”

Nīderlandes tiesiskais regulējums

- 10 Likuma par vecuma pensiju vispārējo sistēmu (*Algemene Ouderdomswet*, turpmāk tekstā – “Nīderlandes AOW”) 6. pantā ir paredzēts:

“1. Par apdrošinātu atbilstoši šī likuma noteikumiem ir uzskatāma persona, kas vēl nav sasniegusi 65 gadu vecumu un [..]

- a. ir rezidents vai
- b. nav rezidents, bet tiek aplikta ar ienākumu nodokli par darbu, kas darba attiecību ietvaros ir veikts Nīderlandē vai kontinentālajā šelfā.”

- 11 Saskaņā ar 1976. gada 19. oktobra Karaļa dekrētu Nr. 557 un 1999. gada 3. maija Karaļa dekrētu Nr. 164, nosakot pensiju saskaņā ar Nīderlandes AOW, ir izslēgta pabalstu, kas saņemti atbilstoši Likumam par apdrošināšanu darbnespējas gadījumā (*Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering*, turpmāk tekstā – “Nīderlandes WAO”) un pabalstu, kas saņemti atbilstoši ārvalstu tiesiskajam regulējumam, pārklāšanās iespēja, jo personas, attiecībā uz kurām notiek šāda pārklāšanās, netiek uzskatītas par apdrošinātām personām atbilstoši Nīderlandes AOW.

Pamatlieta un prejudiciālais jautājums

- 12 *Mulders* k-gs, Beļģijas pilsonis ar dzīvesvietu Beļģijā, strādāja šajā dalībvalstī no 1957. gada 25. janvāra.
- 13 Pēc 1962. gada 2. oktobrī notikuša nelaimes gadījuma darbā viņam tika atzīta pastāvīga darbnespēja 10 % apmērā. Saistībā ar šo pastāvīgo darbnespēju Beļģijas Nelaimes gadījumu darbā fonds no 1969. gada 1. janvāra piešķīra viņam pabalstu.
- 14 No 1966. gada 14. novembra *Mulders* k-gs kā pārrobežu darba ņēmējs bija nodarbināts Māstrihtā (Nīderlande).

- 15 1982. gada 10. februārī Nīderlandē tika atzīta *Mulders* k-ga darbnespēja, un līdz ar to viņš kā veselības apdrošināšanas pabalstu saņēma Nīderlandes *WAO* paredzēto pabalstu, kas atbilst darbnespējai no 80 % līdz 100 % (turpmāk tekstā – “*WAO* pabalsts”). No šī pabalsta tika ieturētas [sociālās apdrošināšanas] iemaksas, tostarp vecuma apdrošināšanas iemaksas, kas atbilstoši Nīderlandes *AOW* iemaksātas Nīderlandes sociālā nodrošinājuma sistēmā.
- 16 *Mulders* k-gs saņēma *WAO* pabalstu līdz 1997. gada 25. oktobrim.
- 17 1996. gadā *Mulders* k-gs lūdza izmaksāt savu pensiju gan *Sociale Verzekeringsbank van Amstelveen* (Amstelveenas Sociālās apdrošināšanas kase, turpmāk tekstā – “Nīderlandes *SV*”) Nīderlandē, gan *RVP* Beļģijā.
- 18 Ar 1997. gada 20. novembra lēmumu *RVP* piešķīra *Mulders* k-gam vecuma pensiju. Tomēr šīs pensijas aprēķinā netika ņemts vērā laikposms no 1982. gada 10. februāra, kas ir datums, kurā tika atzīta *Mulders* k-ga darbnespēja Nīderlandē, līdz 1997. gada 25. oktobrim. *RVP* pamatoja savu lēmumu ar izrakstu, ko nosūtījis Nīderlandes *SV* un kurā ir norādīti laikposmi, kuros *Mulders* k-gs bija apdrošināts Nīderlandē.
- 19 Nīderlandes *SV*, 1998. gada 13. janvārī izvērtējot *Mulders* k-ga Nīderlandē iesniegto pensijas pieteikumu, uzskatīja, ka iepriekš minētajā laikposmā *Mulders* k-gs nav bijis apdrošināts atbilstoši Nīderlandes *AOW* tādēļ, ka viņš vienlaikus ar *WAO* pabalstu bija saņēmis pensiju saistībā ar nelaiemes gadījumu darbā apdrošināšanu Beļģijā. Saskaņā ar Nīderlandes tiesību normām neesot atļauta šo abu maksājumu pārklāšanās (summēšana) un esot izslēgta iespēja saņemt Nīderlandes *AOW* paredzēto apdrošināšanu.
- 20 Ar 1998. gada 12. februāra prasības pieteikumu *Mulders* k-gs pārsūdzēja *RVP* lēmumu *Arbeidsrechtbank te Tongeren* (Tongerenas Darba tiesa).
- 21 Ar 1999. gada 9. jūnija spriedumu šī tiesa atzina minēto prasību par nepamatotu. Tomēr tā, pamatojoties uz Regulas Nr. 1408/71 86. pantu, nosūtīja Nīderlandes kompetentajai tiesai *Mulders* k-ga prasību par laikposma no 1982. gada 10. februāra līdz 1997. gada 25. oktobrim ieskaitot atzišanu par apdrošināšanas laikposmu vecuma pensijas mērķiem.
- 22 1999. gada 8. jūlijā *Mulders* k-gs iesniedza *Arbeidshof te Antwerpen* (Antverpenes Darba tiesa) apelācijas sūdzību par *Arbeidsrechtbank te Tongeren* 1999. gada 9. jūnija spriedumu. Viņš norādīja, ka darbnespējas laikposma, kas izveidojās pēc tam, kad viņš bija galīgi izbeidzis savu darba ņēmēja darbību Nīderlandē, neņemšana vērā var pārkāpt viņa Savienības tiesībās atzītās brīvas pārvietošanās tiesības, liekot viņam zaudēt priekšrocības, kas viņam esot nostiprinātas dalībvalsts tiesību aktos.
- 23 Nīderlandes *SV* 1999. gada 24. novembrī, balstoties uz *Arbeidsrechtbank te Tongeren* nosūtītajiem dokumentiem, uzskatīja, ka *Mulders* k-gs attiecīgajā laikposmā nav bijis apdrošināts atbilstoši Nīderlandes *AOW*. Šīs kompetentās iestādes ieskatā tādēļ, ka *Mulders* k-gs bija galīgi izbeidzis strādāt Nīderlandē 1982. gada 10. februārī, viņa situācija, ņemot vērā vecuma apdrošināšanu, ir jāvērtē no šī datuma, pamatojoties vienīgi uz Nīderlandes tiesisko regulējumu, jo uz viņu vairs neattiecas Regulā Nr. 1408/71 paredzētās tiesību normas par piemērojamo tiesību aktu noteikšanu. Turklāt Nīderlandes *SV* uzsvēra, ka saistībā ar laikposmu no 1982. gada 10. februāra līdz 1997. gada 25. oktobrim uz *Mulders* k-gu neattiecas ne Nīderlandes *AOW* 6. panta 1.b punkts, kurā paredzēts, ka, lai personu, kura nedzīvo Nīderlandē, uzskatītu par apdrošinātu atbilstoši šim likumam, tai šajā dalībvalstī ir jāstrādā algots darbs, par ienākumiem no kura ir jāmaksā algas nodoklis, nedz arī Nīderlandes tiesiskais regulējums, saskaņā ar kuru ir izslēgta *WAO* pabalsta un atbilstoši ārvalsts tiesiskajam regulējumam saņemto pabalstu pārklāšanās iespēja.
- 24 No Eiropas Komisijas, kas atsauca uz *RVP* sniegtajām norādēm pamatlietā, apsvērumiem izriet, ka *Mulders* k-gs nav cēlis prasību, apstrīdot šo Nīderlandes *SV* lēmumu.

25 Šādos apstākļos *Arbeidshof te Antwerpen* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

“Vai ir pārkāpts [...] Regulas [...] Nr. 1408/71 [...] 46. pants, ja, aprēķinot migrējoša darba ņēmēja pensiju, darbnespējas laikposms, kurā viņš ir saņēmis darbnespējas gadījumam paredzētu pabalstu un veicis iemaksas atbilstoši [Nīderlandes AOW], netiek atzīts par “apdrošināšanas laikposmu” šīs regulas 1. panta r) punkta izpratnē?”

Par prejudiciālo jautājumu

Par pieņemamību

26 Beļģijas valdība uzskata, ka šis lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir jānoraida kā nepieņemams tādēļ, ka iesniedzējtiesas lēmumā nav skaidri izklāstīts ne faktisko apstākļu ietvars, ne Beļģijas un Nīderlandes tiesiskais regulējums, pamatojoties uz kuru ir ticis pieņemts *RVP* lēmums, un tajā turklāt nav norādīti iemesli, kas iesniedzējtiesai lika uzskatīt par nepieciešamu uzdot prejudiciālo jautājumu.

27 Ir jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru uz jautājumiem par Savienības tiesību interpretāciju, kurus valsts tiesa uzdevusi pašas noteiktā tiesiskā regulējuma un faktisko apstākļu ietvaros un kuru precizitāte Tiesai nav jāpārbauda, attiecas atbilstības pieņēmums. Tiesa var atteikties lemt par valsts tiesas iesniegto lūgumu tikai tad, ja ir acīmredzams, ka lūgtajai Savienības tiesību interpretācijai nav nekādas saistības ar pamatlietas faktisko situāciju vai tās priekšmetu, kad izvirzītā problēma ir hipotētiska, vai kad Tiesai nav zināmi faktiskie vai tiesiskie apstākļi, kas nepieciešami, lai sniegtu noderīgu atbildi uz tai uzdotajiem jautājumiem (2010. gada 22. jūnija spriedums apvienotajās lietās C-188/10 un C-189/10 *Melki un Abdeli*, Krājums, I-5667. lpp., 27. punkts un tajā minētā judikatūra).

28 Tāpat no pastāvīgās judikatūras izriet, ka nepieciešamība sniegt valsts tiesai noderīgu Savienības tiesību interpretāciju prasa, lai valsts tiesa izklāstītu lietas faktiskos un tiesiskos apstākļus, uz kuriem attiecas tās uzdotie jautājumi, vai vismaz paskaidrotu šo jautājumu pamatā esošos faktu pieņēmumus. Turklāt iesniedzējtiesas lēmumā ir jābūt norādītiem precīziem iemesliem, kas valsts tiesai ir likuši šaubīties par Savienības tiesību interpretāciju un uzskatīt par nepieciešamu uzdot Tiesai prejudiciālu jautājumu (2009. gada 8. septembra spriedums lietā C-42/07 *Liga Portuguesa de Futebol Profissional un Bwin International*, Krājums, I-7633. lpp., 40. punkts).

29 Ir jākonstatē, ka iesniedzējtiesas jautājums par Regulas Nr. 1408/71 normu interpretāciju ir uzdots reālā tiesvedībā, kuras ietvaros, kā tas izriet tostarp no šī sprieduma 22. punkta, *Mulders* k-gs norāda, ka laikposma, kurā viņš ir saņēmis *WAO* pabalstu, neņemšana vērā, lai aprēķinātu viņa vecuma pensiju Beļģijā, var pārkāpt Savienības tiesībās aizsargāto darba ņēmēju brīvu pārvietošanos. No iesniedzējtiesas lēmuma, kurā ir izklāstīti pamatlietas faktiskie apstākļi un tiesiskais regulējums, izriet, ka iesniedzējtiesa šaubās, vai šī laikposma neņemšana vērā atbilst minētajai regulai.

30 Šādos apstākļos šis lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir pieņemams.

Par lietas būtību

31 Ar savu jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Regulas Nr. 1408/71 1. panta r) punkts un 46. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tie nepieļauj, ka, aprēķinot vecuma pensiju vienā dalībvalstī, darbnespējas laikposms, kurā migrējošam darba ņēmējam citā dalībvalstī tika izmaksāts veselības apdrošināšanas pabalsts, no kura tika veiktas iemaksas vecuma apdrošināšanai, saskaņā ar šīs citas dalībvalsts tiesību aktiem netiek uzskatīts par “apdrošināšanas laikposmu” minēto tiesību normu izpratnē tādēļ, ka

attiecīgā persona nav šīs pēdējās minētās valsts rezidente un/vai tāda līdzīga pabalsta saņēmēja saskaņā ar pirmās minētās dalībvalsts tiesību aktiem, kas nevarēja pārklāties ar šo veselības apdrošināšanas pabalstu.

- 32 Vispirms ir jāuzsver, ka pretēji tam, ko Nīderlandes kompetentās iestādes ir norādījušas pamatlietā, apstākļi, ka *Mulders* k-gs galīgi izbeidza strādāt Nīderlandē 1982. gada 10. februārī, nekādi nenozīmē, ka viņa stāvoklis attiecībā uz vecuma apdrošināšanu ir jāvērtē, skaitot no šī datuma un pamatojoties vienīgi uz Nīderlandes tiesisko regulējumu tādēļ, ka attiecībā uz viņu vairs neesot bijušas spēkā Regulas Nr. 1408/71 13. panta 2. punktā paredzētās tiesību normas, saskaņā ar kurām nosaka piemērojamos tiesību aktus.
- 33 Protams, brīdī, kad *Mulders* k-gs galīgi izbeidza strādāt, proti, 1982. gada 10. februārī, Regulas Nr. 1408/71 13. panta 2. punkta f) apakšpunkts, kurā ir noteikti tostarp tiesību akti, kas piemērojami personām, kuras pilnībā pārtrauc jebkādu profesionālo darbību (2010. gada 14. oktobra spriedums lietā C-345/09 *van Delft* u.c., Krājums, I-9879. lpp., 46. punkts un tajā minētā judikatūra), vēl nebija stājies spēkā, jo šī tiesību norma tika iekļauta minētajā regulā tikai no 1991. gada 29. jūlija, pēc Regulas Nr. 2195/91 pieņemšanas.
- 34 Tomēr ir jākonstatē, kā tas izriet no Regulas Nr. 2195/91 preambulas trešā apsvēruma, ka jau pirms šī datuma Tiesa bija nospriedusi, ka, lai gan Regulas Nr. 1408/71 13. panta 2. punkta a) apakšpunktā nav skaidri minēts darba ņēmējs, kas nav nodarbināts brīdī, kad viņam paredzēts izmaksāt veselības apdrošināšanas pabalstus, šajā tiesību normā ir paredzēti attiecīgā gadījumā tās valsts tiesību akti, kuras teritorijā darba ņēmējs ir bijis nodarbināts pēdējo reizi, tādējādi darba ņēmējam, kurš izbeidza savu profesionālo darbību vienas dalībvalsts teritorijā un nebija devies strādāt citas dalībvalsts teritorijā, joprojām ir piemērojami tās dalībvalsts tiesību akti, kurā viņš bija nodarbināts pēdējo reizi (šajā ziņā skat. 1983. gada 12. janvāra spriedumu lietā 150/82 *Copola, Recueil*, 43. lpp., 11. punkts, un iepriekš minēto spriedumu lietā *Ten Holder*, 13.–15. punkts).
- 35 No tā izriet, ka tādai personai kā *Mulders* k-gs, kurš pamatlietā ir galīgi izbeidzis strādāt pirms 1991. gada 29. jūlija un kurš pēc tam vairs nav strādājis, ir piemērojams Regulas Nr. 1408/71 13. panta 2. punkta a) apakšpunkts, kurā, ņemot vērā, ka *Mulders* k-gs pēdējā nodarbinātība bija Nīderlandē, kā piemērojami tiesību akti ir paredzēti Nīderlandes tiesību akti.
- 36 Izskatāmajā lietā no iesniedzējtiesas lēmuma izriet, ka saskaņā ar šiem valsts tiesību aktiem, lai vecuma pensijas aprēķinā kā apdrošināšanas laikposms tiktu ņemts vērā darbnespējas laikposms, saistībā ar kuru tika izmaksāts veselības apdrošināšanas pabalsts, ir jābūt izpildītam nosacījumam, ka attiecīgā persona dzīvo valsts teritorijā, ja tā, kā tas ir pamatlietā, ir izbeigusi jebkādu algotu darbību, kas Nīderlandē tiek aplikta ar ienākuma nodokli, un nosacījumam, ka šis pabalsts nepārklājas ar līdzīgu pabalstu, kas piešķirts saskaņā ar ārvalsts tiesisko regulējumu, jo iespēja saņemt Nīderlandes AOW paredzēto apdrošināšanu ir izslēgta, ja nav izpildīts viens vai otrs no šiem nosacījumiem.
- 37 Ir jāatgādina, ka atbilstoši Regulas Nr. 1408/71 1. panta r) punktam nosacījumi, ievērojot kurus tiek noteikti apdrošināšanas laikposmi, ir definēti vienīgi tajos dalībvalsts tiesību aktos, saskaņā ar kuriem attiecīgie laikposmi tika pabeigti (skat. tostarp 1997. gada 17. septembra spriedumu lietā C-322/95 *Iurlaro, Recueil*, I-4881. lpp., 28. punkts, un 2011. gada 3. marta spriedumu lietā C-440/09 *Tomaszewska*, Krājums, I-1033. lpp., 26. punkts).
- 38 Tomēr no pastāvīgās judikatūras izriet, ka, paredzot minētos nosacījumus, dalībvalstīm ir jāievēro Savienības tiesību normas, tostarp Regulas Nr. 1408/71 mērķis, kā arī tās pamatā esošie principi (iepriekš minētais spriedums lietā *Tomaszewska*, 27. punkts), kā arī LESD 45.–48. pants, kuros nostiprināta darba ņēmēju brīva pārvietošanās (šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Iurlaro*, 28. punkts, un 2002. gada 3. oktobra spriedumu lietā C-347/00 *Barreira Pérez, Recueil*, I-8191. lpp., 23. punkts).

- 39 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru Regulas Nr. 1408/71 normu, kurās noteikti piemērojamie tiesību akti un kurās ietilpst šīs regulas 13. pants, mērķis ir ne tikai izvairīties no vienlaikus vairāku valstu tiesību aktu piemērošanas un sarežģījumiem, kas tādēļ var rasties, bet arī novērst to, ka Regulas Nr. 1408/71 piemērojamības subjektu lokā ietilpstošajām personām tiktu liegta aizsardzība sociālā nodrošinājuma jomā tādēļ, ka nav tiesību aktu, kuri būtu tām piemērojami (1998. gada 11. jūnija spriedums lietā C-275/96 *Kuusijärvi*, *Recueil*, I-3419. lpp., 28. punkts; 2005. gada 7. jūlija spriedums lietā C-227/03 *van Pommeren-Bourgon diën*, Krājums, I-6101. lpp., 34. punkts, un 2013. gada 21. februāra spriedums lietā C-619/11 *Dumont de Chassart*, 38. punkts).
- 40 Tādējādi šīs Regulas Nr. 1408/71 normas veido kolīziju normu sistēmu, kura tās pilnīgā rakstura dēļ liedz valsts likumdevējiem tiesības noteikt savas valsts tiesību aktu attiecīgajā jomā piemērošanas apjomu un nosacījumus attiecībā uz personām, uz kurām tie attiecas un teritoriju, kurā šie valsts tiesību akti rada savas sekas (iepriekš minētais spriedums lietā *van Delft* u.c., 51. punkts).
- 41 No tā izriet, ka nosacījumiem, kurus dalībvalstis paredz saistībā ar apdrošināšanas laikposmu izveidošanu, nekādā ziņā nevar būt tādas sekas, ka no valsts tiesību piemērošanas subjektu loka tiek izslēgtas personas, kurām saskaņā ar Regulu Nr. 1408/71 šie tiesību akti ir piemērojami (šajā ziņā skat. 2012. gada 17. janvāra spriedumu lietā C-347/10 *Salemink*, 40. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 42 Kā Komisija pamatoti ir norādījusi, šādas sekas rada attiecīgais tiesiskais regulējums pamatlīdētā, ciktāl tajā Nīderlandes AOW paredzētās apdrošināšanas saņēmējam ir izvirzīts dzīvesvietas (rezidences) nosacījums, kā rezultātā vecuma pensijas aprēķina mērķim ir izslēgta iespēja ņemt vērā nerezidenta darbnespējas laikposmu.
- 43 Faktiski datumā, kurā šī persona izbeidza savu algoto darbību, Regulas Nr. 1408/71 13. panta 2. punkta a) apakšpunktā bija paredzēts princips, saskaņā ar kuru šādai personai bija piemērojami tās pēdējās nodarbinātības dalībvalsts tiesību akti, pat ja tā dzīvoja citas dalībvalsts teritorijā.
- 44 Šī tiesību norma netiktu ievērota, ja dalībvalsts, kuras teritorijā attiecīgā persona izbeidza savu algoto darbību, tiesību aktos ietvertais dzīvesvietas nosacījums, kas ļauj piedalīties šajos tiesību aktos vecuma pensijas jomā paredzētajā apdrošināšanas sistēmā, varētu tikt izmantots pret personām, uz kurām attiecas minētā 13. panta 2. punkta a) apakšpunkts. Attiecībā uz šīm personām minētās tiesību normas iedarbība ir tāda, ka dzīvesvietas nosacījums tiek aizstāts ar nosacījumu, kas pamatots ar algota darba veikšanu attiecīgās dalībvalsts teritorijā (iepriekš minētais spriedums lietā *Salemink*, 41. punkts).
- 45 Turklāt ir jāatgādina, ka, lai gan Savienības primārajās tiesībās apdrošinātajai personai nevar tikt garantēts, ka pārvietošanās uz citu dalībvalsti ir neitrāla sociālā nodrošinājuma, īpaši veselības apdrošināšanas pabalstu un vecuma pensiju jomā, šāda pārvietošanās, ņemot vērā starp dalībvalstu sistēmām un tiesību aktiem pastāvošās atšķirības, katrā konkrētā gadījumā attiecīgajai personai var būt vairāk vai mazāk izdevīga vai neizdevīga sociālās aizsardzības ziņā; no pastāvīgās judikatūras izriet, ka gadījumā, ja valsts tiesiskā regulējuma piemērošana ir mazāk izdevīga, šis tiesiskais regulējums atbilst Savienības tiesībām vienīgi tad, ja šis valsts tiesiskais regulējums nerada attiecīgajam darba ņēmējam neizdevīgāku situāciju, salīdzinot ar tiem darba ņēmējiem, kas visas savas darbības veic dalībvalstī, kurā to piemēro, un ja tā rezultātā sociālā nodrošinājuma iemaksas netiek maksātas, nesaņemot pretī labumu (šajā ziņā skat. 2002. gada 19. marta spriedumu apvienotajās lietās C-393/99 un C-394/99 *Hervein* u.c., *Recueil*, I-2829. lpp., 51. punkts; 2006. gada 9. marta spriedumu lietā C-493/04 *Piatkowski*, Krājums, I-2369. lpp., 34. punkts; iepriekš minēto spriedumu lietā *van Delft* u.c., 100. un 101. punkts, kā arī 2011. gada 30. jūnija spriedumu lietā C-388/09 *da Silva Martins*, Krājums, I-5737. lpp., 72. un 73. punkts).
- 46 Kā Tiesa ir atkārtoti nospriedusi, LESD 45. un 48. panta mērķis netiktu sasniegts, ja tiesību uz brīvu pārvietošanos izmantošanas dēļ migrējošiem darba ņēmējiem būtu jāzaudē sociālā nodrošinājuma priekšrocības, kas tiem ir garantētas vienīgi kādas dalībvalsts tiesību aktos, īpaši, ja šīs priekšrocības ir

kompensācija par viņu veiktajām iemaksām (it īpaši skat. 1975. gada 21. oktobra spriedumu lietā 24/75 *Petroni, Recueil*, 1149. lpp., 13. punkts, un iepriekš minēto spriedumu lietā *da Silva Martins*, 74. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

- 47 Ir jākonstatē, ka šīs prasības nav ievērotas gadījumā, kad, kā tas ir pamatlietā, dalībvalsts tiesiskajā regulējumā migrējoša darba ņēmēja vecuma pensijas aprēķina mērķiem kā apdrošināšanas laikposms ir izslēgts viss laikposms, kurā šis darba ņēmējs veica iemaksas vecuma apdrošināšanai, lai gan ir skaidrs, ka šis laikposms tiktu ņemts vērā, ja attiecīgās personas dzīvesvieta būtu šajā dalībvalstī.
- 48 Šajā ziņā nav nozīmes tam, ka valsts tiesību normas par pārklāšanās novēršanu esamības dēļ veselības apdrošināšanas pabalsts, no kura tika veiktas šīs iemaksas, nevarēja pārklāties ar līdzīgu pabalstu, kas pamatlietā tika maksāts attiecīgajai personai minētajā laikposmā saskaņā ar citas dalībvalsts tiesisko regulējumu. Lai gan valsts kompetentā iestāde nav piemērojusi šo valsts tiesību normu par pārklāšanās novēršanu, veicot šajā normā paredzēto attiecīgo pabalstu izmaksu, jo atsauce uz šo normu tika veikta vienīgi *a posteriori*, lai aprēķinātu atsevišķu pabalstu, kas šajā gadījumā ir vecuma pensija, tomēr tādēļ, ka iemaksas faktiski tika veiktas kā vecuma apdrošināšana, ieturot tās no veselības apdrošināšanas pabalsta, ko šīs kompetentās iestādes izmaksāja attiecīgajai personai, šīs iemaksas būtu veiktas, nesāņemot pretī labumu, ja šai personai varētu piemērot minēto tiesību normu.
- 49 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, uz uzdoto jautājumu ir jāatbild, ka Regulas Nr. 1408/71 1. panta r) punkts un 46. pants, aplūkoti šīs regulas 13. panta 2. punkta a) apakšpunkta un LESD 45. un 48. panta kontekstā, ir jāinterpretē tādējādi, ka tie nepieļauj, ka, veicot vecuma pensijas aprēķinu vienā dalībvalstī, darbnespējas laikposms, kurā migrējošam darba ņēmējam citā dalībvalstī tika izmaksāts veselības apdrošināšanas pabalsts, no kura tika veiktas iemaksas vecuma apdrošināšanai, saskaņā ar šīs citas dalībvalsts tiesību aktiem netiek uzskatīts par “apdrošināšanas laikposmu” šo tiesību normu izpratnē tādēļ, ka attiecīgā persona nav šīs pēdējās minētās valsts rezidente un/vai tāda līdzīga pabalsta saņēmēja saskaņā ar pirmās dalībvalsts tiesību aktiem, kas nevarēja pārklāties ar šo veselības apdrošināšanas pabalstu.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 50 Attiecībā uz lietas dalībniekiem šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Tiesāšanās izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēti lietas dalībnieku tiesāšanās izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (trešā palāta) nospriež:

Padomes 1971. gada 14. jūnija Regulas (EEK) Nr. 1408/71 par sociālā nodrošinājuma sistēmu piemērošanu darbiniekiem, pašnodarbinātām personām un viņu ģimenēm, kas pārvietojas Kopienā, tās redakcijā ar grozījumiem un atjauninājumiem, kas izdarīti ar Padomes 1996. gada 2. decembra Regulu (EK) Nr. 118/97, 1. panta r) punkts un 46. pants, aplūkoti šīs regulas 13. panta 2. punkta a) apakšpunkta un LESD 45. un 48. panta kontekstā, ir jāinterpretē tādējādi, ka tie nepieļauj, ka, veicot vecuma pensijas aprēķinu vienā dalībvalstī, darbnespējas laikposms, kurā migrējošam darba ņēmējam citā dalībvalstī tika izmaksāts veselības apdrošināšanas pabalsts, no kura tika veiktas iemaksas vecuma apdrošināšanai, saskaņā ar šīs citas dalībvalsts tiesību aktiem netiek uzskatīts par “apdrošināšanas laikposmu” šo tiesību normu izpratnē tādēļ, ka attiecīgā persona nav šīs pēdējās minētās valsts rezidente un/vai tāda līdzīga pabalsta saņēmēja saskaņā ar pirmās dalībvalsts tiesību aktiem, kas nevarēja pārklāties ar šo veselības apdrošināšanas pabalstu.

[Paraksti]